

Lokman Yapar: Nooit de moed opgeven... het werkt!: Leven met een verlamming, Uitgeverij Boekscout, Soest, 2019, ISBN: 9789463890298 (Verlamming, hersenaandoening, spieraandoeningen, Coping, Goed Leven, Positief Denken, Spiritualiteit, ED)

Soort boek/ziekte/stijl:

Lokman, geboren in Turkije maar vanaf zijn achtste opgegroeid in Nederland, vertelt in deze biografie over het leven met een verlamming. Door een hersenbeschadiging als baby en spierverklevingen is hij grotendeels verlamd. Dankzij zijn goede geheugen was hij in staat zijn levensverhaal te laten optekenen door een andere schrijver.

Over de schrijver:

Lokman Yapar (52) is geboren in Turkije en op achtjarige leeftijd verhuisd naar Nederland. Hij vertelt in deze, soms ontroerende en schrijnende autobiografie zijn leven. Dit vanuit zijn dekentje of stoeltje in Turkije tot en met zijn rolstoel in Nederland. Vanaf zijn vijfde maand is hij door een hersenbeschadiging en spierverklevingen grotendeels verlamd. Lopen heeft hij dus nooit gekund. Daarnaast heeft hij moeite met lezen, schrijven en praten. Toch weet hij op knappe wijze, ondanks zijn beperkingen, zijn verhaal duidelijk weer te geven. Dit komt vooral door zijn uitstekende geheugen.

Recensies/Extra:

<https://www.stichtinghartvoorzwolle.nl/news/item/trots-op-lokman/>

<http://www.rtvfocuszwolle.nl/nooit-de-moed-opgeven-het-werkt-een-boek-volpositiviteit-uitgereikt-in-zwolle/amp/>

Bespreking:

Dit boek een weergave van het bijzondere leven van de ernstig lichamenlijk gehandicapte, geestelijk normaal functionerende Lokman Yapar. Opgesloten in een niet functionerend lichaam ziet en onthoudt hij alles om zich heen en staat, zoals de titel al aangeeft, zeer positief in het leven. Op basis van zijn goede geheugen beschrijft hij zijn levensloop minutieus en daarmee geeft het boek een prachtig beeld van het dagelijks leven in een klein dorpje in het oosten van Turkije, van de zorg in dit land in die tijd en van een emigratie naar Nederland. Lokman kwam als een blozende baby ter wereld, maar kreeg toen hij vijf maanden oud was hoge koorts. Door een te hoge lichaamstemperatuur ontstonden koortsstuipen, raakte hij in coma en overleefde, maar met een ernstige hersenbeschadiging. Lokman heeft een spastische verlamming, zijn benen functioneren niet, hij kan niet zonder steun zitten, zijn linkerarm is spastisch en in zijn rechterhand zijn een paar vingers die hij willekeurig kan bewegen. Hij kan niet verstaanbaar spreken of communiceren maar verstaat wel de verhalen die om hem heen verteld worden, en hij smult van deze verhalen. De eerste jaren van zijn leven brengt Lokman liggend op een kleedje door, alles om hem heen observerend. Totdat hij vier jaar oud is draagt zijn moeder hem op

haar rug. Het gezin waar hij opgroeit is hecht en liefdevol, zijn ouders betrekken hem bij veel activiteiten en hij geniet van wat hij om zich heen zien maar ook van verhalen en de radio. Zijn naasten zoeken in hun beperkte mogelijkheden zeer liefdevol naar mogelijkheden om het bestaan van Lokman dragelijker te maken. Zijn vader bedenkt en maakt bijvoorbeeld een rieten stoeltje waardoor hij iets mobieler is. Later vinden ze een raceauto, waat zijn broertje hem in voorttrekt. Lokmans vader heeft een kapperszaak, maar kan het gezin daar niet voldoende mee onderhouden en vertrekt in 1971 als gastarbeider naar Nederland. Het gezin blijft achter in Turkije maar Lokmans moeder neemt, geheel tegen de sociale regels in die tijd, het initiatief haar man voor te stellen ook naar Nederland te komen. Lokman is acht jaar wanneer zij gaan wonen in Zwolle, op de derde verdieping van een flat zonder lift waar hij naar boven gedragen wordt door buurman Tjeerd. Ook andere burens ondersteunden het gezin bij het nieuwe leven in Nederland. Lokman revalideert in Friesland en bezoekt een mytylschool. Wanneer hij 23 jaar is, gaat hij weer bij zijn familie wonen, zijn twee broers wonen met hun gezinnen in dezelfde straat. Soms gaat hij nog naar Turkije en hij vindt het daar heerlijk maar mist dan wel de voorzieningen in Nederland die het mogelijk maken dat hij zelfstandiger en mobieler kan zijn. Lokman woont nu hij 52 is met zijn moeder nog steeds in Zwolle, zijn vader is overleden. Hij kan met zijn elektrische rolstoel zelfstandig bewegen en heeft een daginvulling. Dat hij de moed nooit opgeeft wil niet zeggen dat hij hoopt op beter worden maar is voor Lokman een manier om positief in het leven te kunnen staan.

Wat viel op:

Al lezend vroeg ik mij steeds af hoe dit boek nu tot stand is gekomen. Lokman spreekt na veel logopedie nu beter verstaanbaar en hij maakt gebruik van een computer, misschien heeft Lokmans moeder ook over zijn geboorte en het leven in Turkije verteld. Eventuele mede-auteurs blijven bescheiden op de achtergrond. De samenwerking heeft in ieder geval een heel prettig leesbaar boek opgeleverd met prachtige verhalen.

Opvallend is de veerkracht en creatieve innerlijke wereld. Verveling dreigt altijd wanneer je zoals Lokman de hele dag op een kleedje moet liggen. Heel indringend vertelt hij hoe hij torren en andere insecten observeert, naar de radio en verhalen luisterd en hoe hij zijn donkere demonen die hij ook kent weet te bedwingen met zijn bijzonder vrolijke levenshouding.

Citaten: